

Sygn. akt XII K 124/21

ORZECZENIE

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący Sędzia S.O. Marzena Tomczyk - Zięba (spr.)

Sędziowie Sędzia S.O. Anna Wierciszewska - Chojnowska

Sędzia SR (del.) Arletta Mierzwiak

Protokolant: sekr. sąd. Mikołaj Żaboklicki

przy udziale Pawła Burskiego Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego w L. Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2022 roku

sprawy J. H., syna A. i J. z domu K., ur. (...) w W.

w przedmiocie stwierdzenia zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego

orzeka

I. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów umarza postępowanie lustracyjne wobec J. H.;

II. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE				
Formularz UK 1	Sygnatura akt	XII K 124/21		
1. USTALENIE FAKTÓW				
Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Lustrowany	Czyn przypisany lustrowanemu (ewentualnie zarzucany, jeżeli		

		czynu nie przypisano)		
1.1.	J. H.	J. H. w związku z pełnieniem funkcji publicznej członka służby zagranicznej złożył w dniu 15 lutego 2008 r. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.		
Przy każdym czynie wskazać fakty uznane za udowodnione	Dowód	Numer karty		
J. H. w latach 1976-1982 r. studiował w Instytucie (...) w Zakładzie (...), na kierunku etiopistycznym. Na podstawie wykazu nazwisk studentów Wydziału (...) Uniwersytetu (...) uzyskanego ze Studium (...), ze względu na znajomość języków obcych: amharskiego, arabskiego, francuskiego, angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego, został wytypowany przez oficera wywiadu wojskowego porucznika P. L. na współpracownika Zarządu (...) Sztabu Generalnego Wojska	809-811, 861v-863 wyjaśnienia J. H. 792-798 zeznania świadka P. L. dokumenty archiwalne przekazane przez IPN dot. J. H. oświadczenie lustracyjne	80-85, 88, 98-112, 115-216, 220-238, 267-290, 293-302, 309-313, 315-784 11-12		

Polskiego. Pod pozorem konieczności uzupełnienia danych ewidencyjnych porucznik P. L. za pośrednictwem W.K.U. w dniu 5 maja 1980 r. wezwał J. H. na rozmowę. Rozmowa dotyczyła planów, zamiarów, znajomości języków i przyszłości zawodowej J. H.. Od razu J. H. zorientował się, że rozmowa nie dotyczy jego służby zasadniczej, ale że jest w zainteresowaniu służb wojskowych. Na spotkaniu P. L., który przedstawił się nazwiskiem legalizacyjnym (...) poinformował J. H. o tym, że cała rozmowa jak i przyszłe kontakty powinny być przez niego utrzymane w bezwzględnej tajemnicy. W dniu 14 czerwca 1980 r. P. L. uzyskał zgodę na rozpracowanie kandydata. Kolejny kontakt z oficerem, wywołał J. H. telefonicznie, a w dniu 8 października 1980 r. miało miejsce spotkanie J. H. z P. L. w kawiarni (...). Spotkanie dotyczyło aktualnej sytuacji kandydata i

ostatecznej deklaracji chęci współpracy. Na tym spotkaniu J. H. podpisał zobowiązanie do zachowania tajemnicy utrzymywania kontaktów z wywiadem wojskowym. Na kolejnym spotkaniu w dniu 14 listopada 1980 r. J. H. podpisał deklarację o współpracy z Wywiadem Wojskowym PRL i przyjął pseudonim (...). W dniu 15 listopada 1980 r. P. L. zwrócił się do przełożonych z wnioskiem o zwerbowanie J. H. na współpracownika Zarządu (...) Sztabu Generalnego, a następnie po ukończeniu przez niego Szkoły Rezerwy przekwalifikowanie go na oficera pod przykryciem w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Na spotkaniu w dniu 18 listopada 1980 r. J. H. stwierdził, że wywiad będzie mógł go wysłać i wykorzystywać zgodnie z potrzebami wojska. Na spotkaniu omówiono również konieczność rozpoczęcia

wstępnego szkolenia, które pozwoliłoby poznać współpracownikowi podstawowe problemy prowadzenia pracy wywiadowczej z pozycji kraju. W okresie od 1 grudnia 1980r. do 15 stycznia 1981 r. J. H. został przeszkolony w zakresie konspiracji, elementów sytuacji wywiadowczej, terminologii wywiadu, zasad prowadzenia pracy typowniczej z pozycji kraju i za granicą.

Po ukończeniu studiów, w dniu 4 stycznia 1983 r. J. H. rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy w Centralnym Ośrodku Szkolenia Wojsk Lądowych w E.. W dniu 23 marca 1983 r. J. H. wywołał spotkanie z oficerem prowadzącym majorem Z. K. – po odejściu z Zarządu (...) Sztabu Generalnego P. L. - podczas którego przedstawił swoją sytuację osobistą.

Od 9 czerwca 1983 r. do 5 października 1983 r. J. H. odbył szkolenie informacyjne, praktykę wojskową

w Oddziale (...) Pionu Informacyjnego na kierunku blisko – wschodnio – afrykańskim. Podczas praktyki J. H. analizował notatki, które wpływały od attachatów Libanu, Kenii, Państw Magrebu, Egiptu i innych, sporządzał z nich notatki syntetyczne dla przełożonych. Były to notatki dotyczące ataków terrorystycznych, operacji wojskowych, nakreślił mapkę nalotu w Libanie.

W dniu 1 października 1983 r. Zarząd (...) Sztabu Generalnego podjął decyzję o uplasowaniu J. H. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych jako współpracownika Oddziału (...).

W dniu 25 listopada 1983 r., w ramach szkolenia, J. H. sporządził notatkę o wytypowaniu kandydata na współpracownika – kolegi z kompanii, absolwenta romanistyki J. K..

W dniu 16 stycznia 1984 r. J. H. został powołany do

<p>zawodowej służby wojskowej. Od dnia 1 czerwca 1984 r. pracował poza wojskiem pod przykryciem w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.</p> <p>W dniu 15 lutego 2008 r. J. H. wykonujący funkcję publiczną członka służby zagranicznej, konsula w P. – złożył oświadczenie lustracyjne, w którym przyznał, że pracował w organach bezpieczeństwa państwa od 1983 r. do 1990 r. – Zarządzie (...) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, jednak oświadczył, że nie pełnił służby ani nie był współpracownikiem w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.</p>				
<p>2. OCENA DOWODÓW</p>				
<p>Dowody będące podstawą ustalenia faktów</p>		<p>Zwięźle o powodach uznania dowodu</p>		

<p>Lp. faktu z pkt 1.1</p>	<p>Wyjaśnienia J. H. Zeznania świadka P. L. dokumenty archiwalne przekazane przez IPN dot. J. H., oświadczenie lustracyjne</p>	<p>Wyjaśnienia osoby lustrowanej – J. H. zasługują w dużej części na uwzględnienie gdyż są spójne, logiczne, wewnętrznie niesprzeczne, a także co do zasady zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z dokumentami archiwalnymi IPN, które wskazują na przebieg spotkań i temat rozmów z J. H.. J. H. potwierdził fakt spotkań i rozmów telefonicznych z przedstawicielami MON-u, a faktycznie oficerami wywiadu wojskowego czego od razu domyślił się, potwierdził fakt podpisania się pod dokumentami o zachowaniu dyskrecji i poufności odnośnie tematyki spotkań, jak również fakt podpisania deklaracji o współpracy z wywiadem wojskowym. Z wyjaśnień lustrowanego wynika jednak, że nie traktował spotkań z oficerami wywiadu jako współpracy, a tylko jako formę szkolenia albowiem od</p>		
----------------------------	--	--	--	--

początku był zainteresowany zawodową służbą wojskową i pracą w (...). Dlatego też składając oświadczenie lustracyjne był przekonany, że składa je szczerze i zgodnie z prawdą. Ponadto był wtedy na placówce w P., poza służbą, nie miał się kogo zapytać i doradzić w kwestii wypełnienia oświadczenia lustracyjnego. Jak wskazano wyżej, Sąd co do zasady uwzględnił wyjaśnienia lustrowanego, nie mniej jednak mając na uwadze treść dokumentów, których prawdziwości nie zaprzeczał, Sąd uznał, że złożone przez niego oświadczenie lustracyjne było obiektywnie nieprawdziwe. Oprócz bowiem służby zawodowej, nie ujawnił w oświadczeniu współpracy z Zarządem (...) Sztabu Generalnego, która miała miejsce przed jego ukadrowieniem w (...).

Zeznania świadka P. L. są wiarygodne,

		<p>gdyż znajdują potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach archiwalnych, potwierdził on autentyczność notatek ze spotkań i szkolenia J. H., a J. H. temu nie zaprzeczał.</p> <p>Dokumenty archiwalne dot. J. H. nie budzą zastrzeżeń Sądu ani pod względem treści, ani osób je sporządzających, nie były też kwestionowane przez strony postępowania. Również autentyczność dokumentu w postaci oświadczenia lustracyjnego z dnia 15 lutego 2008 r. nie budzi żadnych zastrzeżeń.</p>		
3. PODSTAWA PRAWNA WYROKU		Lustrowany		
	Punkt rozstrzygnięcia z orzeczenia	1.		
#	3.1. Podstawa prawna orzeczenia zgodna z zarzutem	1.	J. H.	

Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej		
Art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów ustanawia obowiązek złożenia oświadczenia, dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. – tzw. "oświadczenia lustracyjnego". Obowiązek ten mają osoby, o których mowa w art. 4 w/wym. ustawy, urodzone przed dniem 1 sierpnia 1972 r. Obowiązek złożenia takiego oświadczenia, stosownie do art. 4 ust. 11 wskazanej ustawy, mają osoby wchodzące w skład służby zagranicznej w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o		

służbie zagranicznej jako osoby pełniące funkcje publiczne.

Art. 3a ust. 1 wskazanej wyżej ustawy stanowi, że współpracą w rozumieniu ustawy jest świadoma i tajna współpraca z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji.

W ugruntowanej już praktyce orzeczniczej sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego za współpracę uznaje się (przyjmuje się powszechnie) takie współdziałanie z organami bezpieczeństwa państwa, które charakteryzuje kumulatywne występowanie pięciu przesłanek. Innymi słowy aby można było mówić o współpracy w rozumieniu art. 3a w/wym. ustawy, owa współpraca powinna spełniać 5 warunków. I tak **po pierwsze** współpraca musi polegać na

kontaktach z organami bezpieczeństwa państwa i przekazywaniu informacji tym organom, **po drugie** współpraca taka musi mieć charakter świadomy, a więc osoba współpracująca musi zdawać sobie sprawę, że nawiązała kontakt z przedstawicielami jednej ze służb, które wymienia art. 2 ust. 1 ustawy, **po trzecie** współpraca ta musi być tajna, a więc osoba współpracująca musi sobie zdawać sprawę, że fakt nawiązania współpracy i jej przebieg ma pozostać tajemnicą, w szczególności wobec tych osób i środowisk, których miały dotyczyć przekazywane informacje, **po czwarte** współpraca ta musi wiązać się z operacyjnym zdobywaniem informacji przez służby wymienione w art. 2 ustawy **i po piąte**, nie może się ona ograniczyć do samej deklaracji woli, lecz powinna wyrazić się w świadomie podejmowanych,

konkretnych
działaniach w celu
ureczywistnienia
podjętej współpracy.

W przedmiotowej
sprawie nie budzi
wątpliwości to, że J.
H. miał kilkukrotne
kontakty z
przedstawicielami
organu
bezpieczeństwa
państwa, jakim
zgodnie z treścią
art. 2 ust. 1
pkt 11 tzw. ustawy
lustracyjnej był
Zarząd (...) Sztabu
Generalnego Wojska
Polskiego. Już z
samych wyjaśnień
lustrowanego
wynika, że od
początku orientował
się, że są to
oficerowie wywiadu
wojskowego, a więc
miał świadomość z
kim się spotyka.
Spotkania J. H. z
oficerami wywiadu
miały faktycznie
charakter tajny, w
dniu 8 października
1980 r. podpisał
zobowiązanie do
zachowania
tajemnicy
państwowej, nie
ujawniania faktu
przeprowadzania
rozmów, ich treści
oraz wszystkich
innych danych, które
poznał lub pozna
w przyszłości w
czasie utrzymywania
kontakty z
Wywiadem

Wojskowym PRL. (k. 379), a następnie w dniu 14 listopada 1980 r. deklarację współpracy (k.387). Spotkania z oficerami wywiadu wojskowego miały miejsce w kawiarni i lokalu kontaktowym, były wywoływane telefonicznie. Na tych spotkaniach odbywały się rozmowy funkcjonariuszy z J. H., był on szkolony, zadaniowany i wykorzystywany do działań operacyjnych, aż do dnia 16 stycznia 1984 r., tj. do dnia powołania do zawodowej służby wojskowej. Materializacja współpracy nastąpiła podczas szkolenia informacyjnego, praktyki wojskowej w Oddziale (...) Pionu Informacyjnego na kierunku blisko – wschodnio – afrykańskim. W tym czasie J. H. analizował notatki, które spływały od attachatów Libanu, Kenii, Państw Magrebu, Egiptu i innych, sporządzał z nich notatki syntetyczne dla przełożonych. W dniu 25 listopada

1983 r. przekazał informacje o podchorążym, którego wytypował do rozpracowania.

W kontekście niniejszej sprawy należy jednak zwrócić uwagę na treść wyjaśnień złożonych przez J. H., z których wynika, że składając oświadczenie lustracyjne był w pełni przekonany, że składa je szczerze i zgodnie z prawdą. W jego rozumieniu nigdy nie był tajnym i świadomym współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, a wszelkie kontakty z nimi traktował jako szkoleniowe przed ukadrowaniem w (...).

Zgodnie z treścią art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, sąd wydaje orzeczenie stwierdzające fakt złożenia przez osobę lustrowaną

niezgodnego z
prawdą
oświadczenia
lustracyjnego albo
stwierdzające, że
oświadczenie było
prawdziwe.

J. H. w dacie
złożenia
oświadczenia
lustracyjnego, tj.
15 lutego 2008
r. był członkiem
służby zagranicznej
– Konsulem
Rzeczypospolitej
Polskiej w P. i
złożył oświadczenie,
że **pracował**,
ale nie pełnił
służby ani nie był
współpracownikiem
w rozumieniu art. 3a
ustawy z dnia 18
października 2006
r. o ujawnianiu
informacji o
dokumentach
organów
bezpieczeństwa
państwa z lat 1944
– 1990 oraz treści
tych dokumentów,
organów
bezpieczeństwa
państwa w
rozumieniu art. 2
powołanej ustawy w
okresie od 22 lipca
1944 r. do 31 lipca
1990 r. Powyższe
oświadczenie było
nieprawdziwe,
ponieważ zebrane w
sprawie dokumenty,
którym J. H. nie
zaprzeczał, wskazują
na to, że przed
rozpoczęciem pracy

w strukturach
Zarządu(...)Sztabu
Generalnego Wojska
Polskiego, J. H.
był jego tajnym i
świadomym
współpracownikiem.

W ocenie Sądu,
wyjaśnienia
lustrowanego,
dotyczące przyczyn,
dla których nie
wskazał w
oświadczeniu
lustracyjnym faktu
współpracy z
wywiadem
wojskowym
zasługują na wiarę.
Wydaje się logiczne
i wiarygodne, że
podejmując
współpracę uważał,
że jest to wstęp do
jego dalszej kariery
zawodowej, gdyż już
w trakcie studiów
chciał zostać
zawodowym
żołnierzem,
pracować w (...).
Fakt, że podczas
współpracy odbył
zaledwie kilka
spotkań z
prowadzącymi
oficerami, a
informacje przez
niego przekazane
nie miały większego
znaczenia,
przemawia za
przyjęciem za
prawdziwe
twierdzenia
lustrowanego, że
wypełniając
oświadczenie
lustracyjne pominął

ten fakt i był wewnątrznie przekonany o prawidłowości oświadczenia.

Dodatkowo należy mieć na uwadze, że J. H. wypełniając oświadczenie lustracyjne przyznał się do pracy w Zarządzie (...) Sztabu Generalnego, a więc de facto do czegoś więcej niż współpraca.

Powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem, że lustrowany pomijając okres współpracy ze służbami i zamieszczając w oświadczeniu jedynie fakt pracy w Zarządzie(...) Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w okresie 1983-1990, pozostawał w usprawiedliwionym błędzie co do bezprawności swego działania. Tym bardziej, że ukadrowionym pracownikiem Zarządu pozostawał od stycznia 1984 r., a w oświadczeniu lustracyjnym wskazał rok 1983 r. I nie ma tu znaczenia podnoszona przez oskarżyciela okoliczność, że lustrowany był

osobą wysoko kwalifikowaną, oficerem, członkiem służby zagranicznej, zajmującą w przeszłości stanowiska kierownicze albowiem każda osoba zobowiązana do złożenia oświadczenia lustracyjnego spełniała takie kryteria.

Konsekwencją ustalenia, że w wyniku błędu lustrowany złożył subiektywnie prawdziwe ale obiektywnie nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne, skutkowało umorzeniem postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W sprawie bowiem należało zastosować przepis art. 30 k.k. Stanowi on, że nie popełnia przestępstwa ten, kto dopuszcza się

<p>czynu zabronionego w usprawiedliwionej nieświadomości jego bezprawności. Przepis ten znajduje per analogiam zastosowanie w postępowaniu lustracyjnym. Oznacza to wyłączenie winy i konieczność umorzenia postępowania lustracyjnego na podstawie w/wym. przepisów.</p>			
<p>4. Koszty procesu</p>			
<p>Punkt rozstrzygnięcia z orzeczenia</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>		
<p>2.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów do osoby poddanej postępowaniu lustracyjnemu, zwanej dalej "osobą lustrowaną", mają zastosowanie przepisy dotyczące oskarżonego w postępowaniu karnym. Stosownie</p>		

	<p>zaś do treści art. 19 wskazanej ustawy, w zakresie nieuregulowanym przepisami niniejszej ustawy do postępowania lustracyjnego, w tym odwoławczego oraz kasacyjnego, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Skoro tak, to zgodnie z art. 632 pkt 2 k.p.k. jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia postępowania koszty procesu ponosi – w sprawach z oskarżenia publicznego Skarb Państwa. Taka sytuacja istnieje w przedmiotowej sprawie, dlatego też Sąd orzekł jak w sentencji.</p>		
<p>5. Podpisy</p>			
<p>Marzena Tomczyk – Zięba</p> <p>Anna Wierciszewska – Chojnowska</p> <p>Arletta Mierzwiak</p>			